

«Бекітемін»

Т.Жармағамбетов атындағы орта мектебіннің
директоры А.Р.Тлеуліна

« 31 » тамыз 2021ж

«Келісемін»

Директордың тәрбие ісі жөніндегі
орынбасары А.Қ.Әлжанов

« 31 » тамыз 2021ж

**«Шабыт» бағалар және театр ұйымының
2021-2022 оқу жылына арналған
ЖЫЛДЫҚ ЖОСПАРЫ**

Театр жетекшісі: Айтжанов Б.С

Максаты:

- оқушылардың рухани дүниесін байыта отырып, эстетикалық, көркемдік, адамгершілік, азаматтық тәрбие беру;
- оқырмандық, көрермендік талғамды қалыптастыру;
- ауызша сөйлеу мәдениетін қалыптастыру;

Міндеті:

- әдебиетті өнер табиғатына сай оқи білуге, мән – мағынасын терең түсінуге мүмкіндік туғызу;
- көркем әдебиетті оқуға деген қызығушылығын ояту;
- жеке тұлғаның эмоциялық мәдениетін қалыптастыру;
- актерлік шеберлігін қалыптастыру, дамыту.

Жанашылдығы:

- бағдарламада театрлық-ойын әрекетінің құралдары жүйеленген, бағалар шығармашылығының түрлі жанрлары театрлық көрініске ену арқылы іске асуына негізделген.

Кіріспе

Оқушылардың тілі мен ойлау қабілетін қалай дамытуға болады? Сөздің сырын түсінуге қалай үйрету керек? Әлемді тануға, елгезектік пен қайырымдылық, біреудің қайғысына ортақтаса білу мен барлық тіршілік иесін жақсы көруге қалай үйрету керек?

Эмоционалдық ұялшақтықтан, қысылып-қымтырылудан арылу мен сөзді, образды сезіне білу мен кейіпкерге ене білуді үйренудің ең дұрыс жолы - бұл ойын қиялдау мен құрастыра білу. Мұның барлығын да театрландырылған үйірме бере алады. Аталмыш бағдарламада балалар театры тек қана көркемдік нәтижеге жету құралы , яғни спектакль қою ретінде ғана қарастырылмайды. Сонымен қатар, театр өнерімен шұғылдану оқушылардың ойлау қабілеті мен таным қызығушылығын белсендіруі, қиялы мен елесін оятуы, ана тіліне деген сүйіспеншілігі мен жанашырлығын оятуы өте маңызды.

Үйірме - оқушылардың іс-әрекетінің сабақтан гөрі басқа бір түрі. Оқушы дайын сабақты алудымен шектелмейді, ол сондай-ақ, оны жасайды, өзі құрастырады. Үйірмеде балалар назары мәселені өздері қоюға, ойлану мен жетекші көрсетіп берген бағытта өздік жұмыстарын дамытуға , таным қабілеттерін дамытуға бағытталады. Олар тапсырманы орындауда жеке, ұжымдық жұмыстарды жасай отырып, қажетті құралдар мен әдіс-тәсілдерді өздері тандайды.

Сенімділік, оқушылар мен жетекшінің біріккен қызметі, дидактикалық материалмен бірігіп жұмыс жасау, өнердің басқа түрлерімен байланыс, бәрі- оқушының жеке тұлғасының дамуына әсер етеді.

Түсінік хат

Үйірме – бұл мұғалімнің оқушылармен әріптестік қатынаста және нәтижеге қол жеткізуі үшін жұмыс жасауына арналған. Бұл технология қатысушыларды ізденімпаздыққа, таным мен өзін-өзі тануға бағытталған. Үйірменің өз жұмыс мақсаты мен міндеттері бар. Сөзінше, елестету, көру, тапсырманы орындау, содан соң ізденімпаздықты ұйымдастыру – жетекшінің тілеген әрекеттері міне, осылар. Оқушының үйірмеге ұмтылысын күшейтетін нәрселер – өз идеяларын ұсыну, жарнамалау, өз жұмысының нәтижесін көру. Үйірме жұмысы үнемі өз жұмысын талдаумен, өз әсерімен бөлісумен аяқталып отырады. Үйірме жұмысы бірнеше бөлімдерден құралған бағдарламадан тұрады. «Сөйлеу мәдениеті мен техникасы» бөлімінде тыныс алу, сөйлеу мүшелерінің еркін жұмыс жасауына бағытталған жаттығулар мен ойындар жүргізіледі. Сондай-ақ, нақты мәнгер мен ойлау, орфоэпиялық заңдылықтар түсіндіріледі. Бөлімге байланыс қабілетін дамытатын, қысқаша пьеса, поэма мен әңгімелер құрауға үйренетін, қарапайым іс-әрекеттерді тандай білетін сөздік ойындар енгізілген.

Келесі «Сымбат пен мүсін икемділігі» бөлімінде баланың қозғалыс қабілеттерін, дене әрекетінің әдемі қимыл қозғалысын, оқу күшін жеңілдетуге бағытталған дамыту ойындары мен жаттығу жұмыстары жүргізіледі.

«Театральдық ойын» бөлімінде оқушының тек қана кәсіби шеберлігін дамыту қарастырылмайды, сондай-ақ, ойын әрекетіндегі эстетикалық сезімін дамыту, құрдастары мен үлкендер түрлі жағдаяттар арасында өзін дұрыс ұстай білу тәртібі үйретіледі.

«Әдеп пен мәдениет» бөлімінде оқушылардың өмірдің мәні мен құндылықтарын түсіну, жалпы адамзаттық бағалы қасиеттерді ұғыну, сөйлеу мәдениеті мен өзін ұстай білу әдебін, эстетикалық мәдениетті (талғамы бар оқырман, көрермен бола білуге) білу үйретіледі.

Күтілетін нәтижелер:

Оқу жылының аяғына қарай оқушы:

Біледі:

- Театр деген не?
- Театр басқа өнер түрлерінен несімен ерекшеленеді?
- Театр неден пайда болды?
- Театрдың қандай түрлері бар? (Қуыршақ, драмалық, опера, балет, музыкалық комедиялар, халықтық)
- Театр қойылымдарын (спектакльдерді) кімдер жасайды?

Түсінігі болады:

- Сахнаның негізгі техникалық құралдары жөнінде
- Сахнаның безендірілуі жөнінде
- Сахна мен көрермен залында өзін – өзі ұстау ережелі туралы

Үйренеді:

- Өзінің өмірдегі құбылыстарға қатынасын сахнада көрсетуді
- Бейнегі ойлауды
- Назарын аудару білуді
- Өзін сахна кеңістігінде сезінуді

Таланттарын үстемелейді:

- Кейіпкермен (сыныптастармен) сөйлесу
- Қарапайым актер шеберлігі
- Қоршаған әлемді бейнегі қабылдау
- Сыртқы зиян келтірушілерге дәл, бейнегі әсер ету
- Ұжыммен жұмыс

Сондай-ақ, артық ұяшпақтықтан, қоғамнан қорқудан, «сыртқы көзқарастан» қысылудан артылады, тіл табысқыштық, ашықтық, қоршаған ортаға қамқорлық, ұжым алдындағы жауапкершілік қасиеттерін алады.

«Шабыт» бағалар және театр ұйымының жылдық жоспары

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
I жартыжылдық			
1	Кіріспе. Ұйрменің жұмыс жоспарымен таныстыру. Ұйрмеге қатысушылардың тізімін жасау.	1	10.09.21
<i>Сөйлеу мәдениеті мен техникасы</i>			
2	Назар аударуды дамыту ойындары.	1	17.09.21
3	Түрлі әнгімелерден рольдік ойындарға эпюджет жасау.	1	24.09.21
<i>Сымбаттылық, икемділік</i>			
4	Психофизикалық тренинг, эпюдже дайындық. Сымбат пен жүріс әсемдігін меңгеру.	1	01.10.21
5	Сахналық «Көгерменге сөйлеу» эпюдін үйрену. («Танысу», «Тілек тілеу», «Айна»).	1	08.10.21
<i>Театривдық ойын</i>			
6	Театр құрылымымен, оның негізгі мамандары: актер, режиссер, сценарист, суретші, гримермен танысу. Сахналық эпюд «Театр мамандарын» үйрену.	1	15.10.21
7	Грим техникасы. Гримнің және гримдегі техникалық құралдардың гигиенасы. Жалпы рен берудің әдістері.	1	22.10.21
8	Койылымның сценариймен танысып үйрену. (Ана. Жер-Ана)	1	29.10.21
9	Рольдегілердің мінез-құлық, түр, түс ерекшелігіне (сыртқы бейнесі мен дауыс мәнерін және т.б. ескере отырып) қарай соған сай келетін оқушыларды рольдерге бөлу.	1	05.11.21
10	Қажетті жағдайларды баяндау, әр кейіпкердің сахнадағы өзін-өзі ұстау ерекшеліктеріне тоқталу. Кейіпкерлер костюмі, сахнаның безендірілуі, сахналық қосымша әрлетіш құралдар (музыкалық фон, дыбыстық құралдар т.б) түсіндіру. Костюмдер мен безендірулерді	1	12.11.21

	дайындауға көмек көрсету.		
11	Көріністердегі рольдермен жұмыс жасау. (Диалог барысындағы мимикамен, ой ескінімен, сахналық безендірумен жұмыс жасау)	1	19.11.21
12	Қойылымның мазмұнын ашуға сай келетін музыка таңдау. Дайындық жұмысы.	1	26.11.21
13	Костюмдермен, безендірумен, музыкалық қосымшамен бірге күрделі дайындық жұмысын жүргізу.	1	03.12.21
14	Қойылымды оқушылар, ата-аналар мен мұғалімдер алдында қою.	1	10.12.21
15	Үйірмені сырттан бақылаушылармен және қатысушылармен бірге таңдау жұмысы (келесіде қайталанбауға тиісті жіберілген кемшіліктері). Іс-әрекетті таңдау (Қойылыммен жұмыс жасау қызықты болды ма, оның қажеттілігі болды ма, ұжыммен бірге әрі қарай не жасайтындығына - келесі іске ұжымдық жоспар құру)	1	13.12.21

Әдеп пен мәдениет

16	Әдептің жалпы адам мәдениетімен байланысы. Адамның бір-біріне сыйластығы, жер табиғатына, Отанға, балалық шаққа, кәрілікке, ата-анаға, нанға, білімге, өз-өзіне және барлық білмейтін нәрсеге сыйластық қарым-қатынас.	1	14.12.21
17	Сахналық этюд «Театр ілгіштен басталады, ал, әдеп «сикырлы» сөздерден басталады»	1	15.12.21
18	Жағымсыз қылық, іс-әрекеттердің зияны	1	17.12.21
19	«Әдеп пен мәдениет» тақырыбында шығармалармен танысу.	1	24.12.21

II жартыжылдық

Сөйлеу мәдениеті мен техникасы

20	Тыныс алуды дамыту мен сөйлеу мүшелерінің еркін жұмыс істеуіне бағытталған ойындар мен жағтығулар	1	21.01.22
21	Тілдік сөйлеу қызметін дамытуға арналған	1	28.01.22

<i>Қимыл-қозғалыс икемділігі</i>			
22	Қимыл-қозғалыстың икемділігіне дайындық. <i>Сахналық этюд</i>	1	04.02.22
23	«Жарнама», «Қайшылық», жұптық сахналық этюдтер	1	18.02.22
<i>Театрдың ойын</i>			
24	Мәтіндігі ойға сөздік іс-әрекет. Сөйлеу мен дене әрекеті (дене мен сөйлеу жұмыстарын елестету, жасау, ой қимыл икемділігі арқылы ашылды)	1	25.02.22
25	Байқау кабілетін дамыту. (Өз бақылауы негізінде этюд көрсету. Адам мінезін, оның қоршаған ортаға қарым-қатынасын түсіну мен түсіндіру).	1	11.03.22
26	Артикуляция мүшелерімен, дикциямен (мәнер) және орфоэпиялық ережелермен танысу жұмыстары (Мақал-мәтелдер мен жанылтпастар арқылы жаттығу)	1	18.03.22
27	Кейіпкермен жұмыс. Бет әлпет мимикасымен жұмыс жасау, талдау. Шаш үлгісі мен париктер.	1	08.04.22
28	Қойылымның сценарийімен танысу	1	15.04.22
29	Оқушыларды бет-әлпет, мінез-құлық, дауыс мәнері ерекшеліктеріне қарай ролдерге бөлу. (сырт бейнесі, және т.б. сай келуі ескеріледі. Жекелеген көріністермен дайындық.	1	22.04.22
30	Ұсынылатын, қажетті жағдайларды ұйымдастыру, әр кейіпкердің сахнадағы жүріс-тұрыс ерекшелігіне тоқталу. Сахналық безендірулер мен костюмдер, музыкалық әрлеу туралы әңгімелеу.	1	29.04.22
31	Пантомимикалық іс-әрекеттермен дайындық. Афишалар дайынау.	1	06.05.22
32	Сахналық безендірумен, костюмдермен, музыкалық әрлеумен бірге күрделі дайындық жұмысы.	1	13.05.22
33	Көрсермен алдында сахналау	1	20.05.22
34	Сахналанған қойылымды талдау	1	20.05.22

Қорытынды